

บทที่ ๔

แนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนกุสว้างสามัคคี อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

โรงเรียนกุสว้างสามัคคี อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่นได้ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยมีจุดเน้นคือ นำหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนาได้แก่ ๑. หลักศีล ๕, ๒. หลักพรหมวิหาร ๔, ๓. หลักอิทธิบาท ๔, และ ๔. หลักฆราวาสธรรม ๔ โดยใช้กิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร นักเรียนให้เกิดปัญญาเข้าใจในคุณค่าแท้แห่งตนมีผู้บริหารและคณะครูเป็นกัลยาณมิตรในการพัฒนา

โรงเรียนกุสว้างสามัคคี มีลักษณะเน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการ ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามคุณธรรม ๔ ประการ คือ

๑. การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ มีครู อาจารย์ดี มีข้อมูลสื่อเรียนรู้ที่ดี
๒. การเอาใจใส่ศึกษาเล่าเรียน มีหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี
๓. มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี
๔. ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมประจำวันได้อย่างชาญฉลาด ถูกต้องเหมาะสม ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อตนเองและสังคม

๔.๑ หลักและวิธีการบริหารจัดการกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมของผู้บริหารและครูโรงเรียนกุสว้างสามัคคี

คุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่อง que ทุกสาขาวิชาชีพต้องให้ความสำคัญ โดยเฉพาะ ครู-อาจารย์ที่จะต้องปลูกฝังลูกศิษย์ ให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญามีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น “การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม” จึงต้องให้ครูตระหนักถึงการเพิ่มพูนความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ นักเรียนเป็นหลัก รวมทั้งปลูกฝัง

จิตสำนึกให้นักเรียนนำไปประพฤติและปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนคู่สว่างสามัคคีจึงจะต้องมีวิธีการบริหารส่งเสริมศีลธรรมของผู้บริหารและครู ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ ความสำคัญ^๑

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุขหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมี งานทำกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่ม

^๑ สัมภาษณ์ นายจันทน์ ไชวัน ผู้อำนวยการโรงเรียนคู่สว่างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

สาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกัน แก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แบ่ง ตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น ๒ ลักษณะ

๑. กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม^๒

๒. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝัง ระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคม และวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคม ผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมรักษาดินแดน ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น^๓ อีกทั้งให้ ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือก ตัดสินใจ ได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับ ตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้ อย่างมีคุณภาพ เน้นการ เสริมสร้างทักษะชีวิต ภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าใน ตนเอง กิจกรรมพัฒนาภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น^๔ กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัด กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะของการ เข้าค่ายต่างๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเป็นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้น ประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัด และสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อการร่วมกับคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์

^๒ สัมภาษณ์ นางลำไย เฉลิมเกียรติภักดี, ครู โรงเรียนกุสุมาวดี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

^๓ สัมภาษณ์ นางสาวจินตนา จันทร์ดา, ครู โรงเรียนกุสุมาวดี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

^๔ สัมภาษณ์ นางลำไย เฉลิมเกียรติภักดี, ครู โรงเรียนกุสุมาวดี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองด้วย

ความหมาย กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่ หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

๑. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้งวิชาการ และ วิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๒. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง^๕

๓. ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่าง ๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และประกอบสัมมาชีพ

๔. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม

๕. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติหลักการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้ ๑) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ๒) จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน ๓) บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ๔) ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง ๕) จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ๖) มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา ๗) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษาถือเป็นหน้าที่และงานประจำ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ๘) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน

^๕ สัมภาษณ์ นายไพฑูรย์ บัวใหญ่รักษา, ครูโรงเรียนคู่สว่างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ๕) มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

๔.๑.๒ แนวการจัดสถานศึกษา

ต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวการจัดดังต่อไปนี้

๑. การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการ โครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการ ต่างๆ เพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรม ลูกเสือ เนตรนารี ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมกิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาอาจเสนอแนะต่อผู้เรียน^๖

๑. กิจกรรมสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสำรวจวิเคราะห์ประเมินตนเองตามความเป็นจริง จนกระทั่งรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ ควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นรู้ว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าสามารถสร้างสิ่งดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

๒. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ ศิลธรรม และจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ เชาวน์ปัญญาในการแก้ปัญหา เชาวน์ปัญญาทางด้านศีลธรรม และจริยธรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข ประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข

๓. กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มินิสัยในการเรียนที่ดี เห็นคุณค่าของ การแสวงหาความรู้ มีเทคนิคและวิธีการเรียนที่ดี รู้ว่าปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดี และวางแผนการศึกษา และอนาคตของตนได้

^๖ นายทอง ศรีลวงษ์, ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนกู่สว่างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

^๗ นางสาวสุภาวดี เสรีคตกุล ครูโรงเรียนกู่สว่างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

๔. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยรักการทำงานเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมนิสัยรักการทำงาน แสดงถึงความพึงพอใจ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน

๕. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคมเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม เห็นแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

๖. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความสามารถในการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับความตึงเครียด ความขัดแย้ง อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นได้

๗. กิจกรรมฉลาดกินฉลาดใช้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกบริโภคโดย ยึดหลักประโยชน์ ประหยัด และปลอดภัยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริโภคในชีวิตประจำวันได้

๘. กิจกรรมศิลปินนักอ่านเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้วหรือร้อยกรองตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน

๙. กิจกรรมเพื่อนที่แสนดีเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาให้มีความสามารถปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติตนช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนได้

๑๐. กิจกรรมบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา เป็นกิจกรรมมุ่งส่งเสริมให้รักการทำงานก็เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และมีความสามารถในการให้บริการ มีทักษะในการ ให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ให้การแนะแนวและให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ และเป็นการทำประโยชน์ให้แก่สังคม

๑๑. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อชุมชน และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดฝึกอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีของชาติ บ้านเมืองและตามอุดมคติ อุดมการณ์ของลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อชุมชน และ รักษาดินแดน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้นำเพื่อชุมชน และกรมรักษาดินแดน

๑๒. กิจกรรมพิทักษ์ป่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาป่าโดยการเข้าค่ายในป่ามีการออกกระเบียบกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในค่าย การเดินทางไกลพัฒนาทักษะการสังเกต คิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาป่า

๑๓. กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ เรียนรู้ร่วมกันเป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสนับสนุนให้เด็กหญิง เยาวสตรีได้เรียนรู้กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ฝึกทักษะในการเป็นผู้ช่วยเหลือ แสดงความเมตตา กรุณา ทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามกฎผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน สามารถค้นพบความสามารถ สนใจ และเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ นอกจากกิจกรรมต่างๆ ที่เสนอแนะไว้แล้วข้างต้น ผู้เรียนอาจเสนอกิจกรรมอื่นๆ ได้ตามความต้องการ และความสนใจ เช่น กิจกรรมทำหนังสือรณรงค์ กิจกรรมทำหนังสือพิมพ์โรงเรียนเป็นต้น

๑๔. บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะสามารถนำไปปรับปรุงและเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา คือบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๔ มาตรา ๒๕ และหมวด ๕ มาตรา ๔๐ ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่ กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนในการบริหารจัดการในสถานศึกษานั้น คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

๑) ให้ความเห็นชอบ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและดำเนินการ

(๑) มีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

(๒) ให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

(๓) มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

๒) ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านต่างๆ

(๑) ด้านงบประมาณ กรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนในการจัดหา งบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรม วัสดุภัณฑ์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม

(๒) เป็นวิทยากรและแนะนำวิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ และศิษย์เก่า ซึ่งล้วนแต่มีศักยภาพในตัวเอง ฉะนั้นจึงสามารถเป็นวิทยากรหรือจัดหาวิทยากรภายนอกในกรณีที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่กำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

(๓) ให้คำปรึกษาและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรกำหนดให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น และตระหนักในหน้าที่ในการสืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

(๔) เป็นแหล่งศึกษาและแหล่งข้อมูล กรรมการสถานศึกษาจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่เป็นโรงงาน สถานประกอบการ แหล่งวิทยากรต่างๆ เพื่อให้ความร่วมมือในการใช้เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติกิจกรรม และเป็นแหล่งศึกษาดูงานตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม

๔.๑.๓ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา^๕

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือหัวหน้า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

๒) กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

๓) ศึกษาข้อมูล แหล่งวิทยากรการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น

๔) กำหนดและมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

๒. นิเทศและติดตาม

๑) นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการปฏิทินงานของหัวหน้าหมวด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอนุมัติให้ความเห็นชอบ

๒) นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

^๕ สัมภาษณ์ นายจันทน์ ไชวัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนกุสว้างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

๓. ส่งเสริมสนับสนุน

- ๑) ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- ๒) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๓) สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๔) ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔. ประเมินและรายงาน

๑) รับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

๒) รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษามีดังนี้

๑. สำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหาดำเนินการสำรวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการ และสภาพปัญหาของ สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของผู้เรียน

๒. จัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ และปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและผู้เรียน

๓. จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดทำและรวบรวมแผนงาน โครงการ ปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นรายภาคเรียน หรือรายปี การศึกษาหรือตามระยะเวลาที่กำหนดและเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหารสถานศึกษา

๔. ให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผู้เรียน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕. นิเทศ ติดตาม และประสานงานการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และนิเทศ ติดตามให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

๖. รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากครูที่ปรึกษากิจกรรมตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรม และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา

๔.๑.๔ บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน^๙

ครูทุกคนต้องเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำขอของผู้เรียนหรือตามที่สถานศึกษามอบหมาย ซึ่งจะต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

๑. ประมุขให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๒. จัดให้ผู้เรียนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๓. ส่งเสริมการจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนงาน/โครงการและปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างอิสระ
๔. ประสานงานและอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม
๕. ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนงานด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย
๖. ประเมินผลประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
๗. สรุปและรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔.๑.๕ บทบาทของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

๑. เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจทุกภาคเรียน โดยรวมกลุ่มเสนอกิจกรรมตามความต้องการหรืออาจเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา
๒. รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องพบครูที่ปรึกษากิจกรรม เข้ารับการปฐมนิเทศ รับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเข้าร่วมและดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๓. ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ ทรัพย์สิน นายทะเบียน และอื่นๆ ตามความเหมาะสม
๔. ประชุมวางแผน จัดทำแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน ที่ประชุมควรเปิดโอกาสให้ทุก

^๙ นางสาวสุภาวดี เสรีดตกุล ครูโรงเรียนคู่สว่างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

คนมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดทำโครงการปฏิทินงานที่กำหนดวัน เวลา ไว้อย่างชัดเจน แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษากิจกรรม

๕. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อแผนงาน โครงการ และปฏิทินงานได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนจึงจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการและปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถ

๖. ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

๑) ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

๒) ประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรม จากพฤติกรรมและคุณภาพ

ของงาน

๗. สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นตามโครงการแล้วคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจะต้องประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและนำเสนอครูที่ปรึกษากิจกรรมบทบาทของผู้ปกครองและชุมชน ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

๑) ร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒) ส่งเสริมสนับสนุน

๑) ให้โอกาสผู้เรียน ได้ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้

๒) เป็นวิทยากรให้ความรู้ และประสบการณ์

๓) ให้การสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ในการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

๔) ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกัน

แก้ไข และพัฒนาผู้เรียน

๓) ติดตาม ประเมินผล

๑) ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน

๒) บันทึกสรุปพัฒนาการ และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

๔) ขั้นตอนการดำเนินการจัด

๑) ประชุมชี้แจงคณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) ดำรวจข้อมูล

(๑) ความพร้อมของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

(๒) สภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน

๓) ร่วมกันวางแผนระหว่างคณะครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน โครงการปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกภาคเรียน และเสนอขออนุมัติ

๔) ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่กำหนดไว้

๕) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

๖) สรุปรายงานผลการปฏิบัติงาน

๗) การประเมินผล การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง สำหรับการผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจน ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามแนวประเมินดังนี้

(๑) ประเมินการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง ครบถ้วน

(๒) ครูที่ปรึกษากิจกรรม ผู้เรียนและผู้ปกครอง จะมีบทบาทในการประเมินดังนี้

ก. ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- ต้องดูแลและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม
- ต้องรายงานเวลา และพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม
- ต้องศึกษาติดตาม และพัฒนาผู้เรียนในกรณีผู้เรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ข. ผู้เรียน

- ปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์
- มีหลักฐานแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ๘๐% หรือตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด พร้อมทั้งแสดงผลการปฏิบัติกิจกรรม และพัฒนาการด้านต่างๆ
- ถ้าไม่เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ ต้องปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มเติมตามที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมมอบหมาย หรือให้ความเห็นชอบตามที่ผู้เรียนเสนอ
- ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมกิจกรรม

ค. ผู้ปกครอง

- ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนกับสถานศึกษาเป็นระยะๆ
- ผู้ปกครองบันทึกความเห็น สรุปพัฒนาการและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

ง. เกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย ๘๐% หรือตามที่สถานศึกษากำหนด
- ผู้เรียนผ่านจุดประสงค์ที่สำคัญของแต่ละกิจกรรม

๔.๒ กิจกรรมการส่งเสริมศีลธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทัศนะของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน

กิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในทัศนะของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ที่โรงเรียนกุสว้างสามัคคีได้ส่งเสริมให้นักเรียนนำไปประพฤติปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ กิจกรรมที่ส่งผลต่อตัวนักเรียน

๑) การไหว้พระ และการฝึกสมาธิ แผ่เมตตา

การไหว้พระสวดมนต์ และการฝึกสมาธิ แผ่เมตตา เป็นการฝึกจิตที่ดี ที่สุดประการหนึ่ง คนที่สวดมนต์นั้นต้องสวดด้วยความศรัทธาในศาสนาที่เขานับถือ และควรทำเป็นกิจวัตรประจำวัน

โรงเรียนกุสว้างสามัคคีได้จัดกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ แผ่เมตตา ทุกวัน จันทร์- ศุกร์ ตอนเช้าหลังเคารพธงชาติ ในชั่วโมงจริยธรรม และตอนเย็นเข้าแถวกลับบ้าน เพื่อให้ นักเรียน ๑. ทำให้จิตใจได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ๒. ทำให้จิตใจผ่องใส เกิดความสงบเยือกเย็น ๓. ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน ๔. เป็นผู้ที่ม่จิตใจเมตตา กรุณา และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ๕. เป็นผู้ม่สติไม่หลงลืม ๖. เป็นผู้ม่สติสัมปชัญญะ คือ มีความรู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังทำอะไรอยู่ ๗. เป็นผู้ม่ศีล คือ ประพฤติสุจริต ไม่ประพฤติทุจริต ๘. เป็นผู้ม่สมาธิ คือ ความเป็นผู้ม่จิตใจตั้งมั่น ๙. เป็นผู้ม่ปัญญา คือ ความรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และโทษภัยต่างๆ และเป็นกุศลนำไปสู่สุคติ^{๑๑}

^{๑๑} นางสาวสุกกร จันทร์ดา, ครู โรงเรียนกุสว้างสามัคคี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

๒) การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน

การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน เป็นผลดีกับนักเรียนเอง คือ ทำให้นักเรียนเป็นคนมีเมตตา มีเพื่อนเล่น สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนๆ เป็นที่รักของเพื่อนๆ

๓) พุดจาไพละพุดคำสัจย์

คนที่พุดจาไพละอ่อนหวาน ก็จะเป็นที่รักที่ชอบใจของคนทุก และทำให้อย่างทำให้ตนเป็นที่รักนับถือของคนทั้งหลาย อันวจาไพละอ่อนหวาน เปรียบดังอาหารมีรสอร่อย ยังผู้กินให้พอใจ ดิใจ ต้องการกินอีก เช่นเดียวกับคำพุดที่อ่อนหวานนั่นเอง และการพุดคำสัจย์ก็ทำให้คนที่น่าเชื่อถือไม่เป็นเด็กเลียงเกาะ

๔) การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ

การเป็นคนที่มีหวังดีต่อเพื่อนในทางที่ดี ย่อมทำให้เป็นที่รักของเพื่อนๆ เพราะการแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเพื่อน และทำให้ตัวนักเรียนเป็นที่รักของเพื่อนๆ

๕) การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ

การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ทำให้นักเรียนสร้างนิสัยความกตัญญูทวาทะที่ ซึ่งเป็นนิสัยของคนดี ไม่เพียงแต่ตอบแทนบุญคุณพ่อแม่เท่านั้น แต่การตอบแทนผู้มีพระคุณยังหมายถึง ข้าว น้ำ สิ่งแวดล้อม สถานศึกษา คุณครู และอื่นๆ ที่ให้คุณแก่เรา เช่น นักเรียนไม่ทิ้งขยะลงบนพื้นของโรงเรียนก็เป็นการตอบแทน สิ่งแวดล้อม ตอบแทนโรงเรียนอย่างนี้ เป็นต้น

๖) ความรู้ความเข้าใจ และนำหลักธรรมที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการดำเนินชีวิต

การที่นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจ และนำหลักธรรมไปใช้ในการชีวิตประจำวัน ก็จะเกิดผลดีกับตัวนักเรียนเอง เช่น เป็นที่รักของเพื่อน ของพ่อแม่ ของชุมชน เพราะตัวนักเรียนเป็นคนดี แนะนำสิ่งที่ดีๆ ให้กับเพื่อน รู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ ทำให้เป็นคนไม่มีศัตรู จึงทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปด้วยความสงบ เรียบร้อย

๗) การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา

กิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนานั้น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมการเวียนเทียนที่ถูกต้อง ตามหลักของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เพื่อที่จะสามารถแนะนำหรือถ่ายทอดหลักธรรมต่อไปได้ เช่น เวียนเทียนทำไมต้องเวียนขวา และต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้างในการเวียนเทียน เป็นต้น

๘) การทำบุญตักบาตร

การทำบุญตักบาตรเป็นการสร้างนิสัยการให้ทำบุญให้ทานแก่ปวงนักเรียน ทำให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนามากขึ้น เป็นการบ่มเพาะนิสัยการรักการทำบุญให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนได้ทำบุญแล้วก็จะเกิดความอิ่มเอิบใจนั่นเอง

๕) การเข้าค่ายอบรมจริยธรรม

กิจกรรมการเข้าค่ายอบรมจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมของศาสนา สร้างจิตสำนึกที่ดีงาม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ นำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ในด้านความอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู ใฝ่เรียนรู้ ห่างไกลอบายมุข

๑๐) ความซื่อสัตย์สุจริต

ผู้มีความซื่อสัตย์เป็นผู้มีความซื่อตรงต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น และต่อประเทศชาติ โดยผู้มีความซื่อสัตย์จะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติ ส่วนผู้ที่ไม่มีความซื่อสัตย์ย่อมขาดคนเชื่อถือ และก่อให้เกิดผลร้ายแรงต่อตนเอง^{๑๑}

๔.๒.๒ กิจกรรมที่ส่งผลต่อโรงเรียน

๑) การเคารพบิดา มารดา และครูอาจารย์

ความกตัญญูรู้คุณบิดามารดา ผู้มีอุปการคุณ ครูอาจารย์ และบุคคลที่ควรให้ความเคารพ ซึ่งเป็นการแสดงออกของผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรม และเป็นผู้มีวัฒนธรรมอันดีงาม ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่นักเรียนทุกคนจะต้องปฏิบัติจนเป็นนิสัย เมื่อมีคนมาพบเห็นเขาจะมีความชื่นชมในตัวนักเรียน ครูผู้สอน และเป็นชื่อเสียงของโรงเรียนไปด้วย

๒) พูดยาไพเราะพูดคำสัตย์

การที่นักเรียนพูดยาไพเราะและพูดคำสัตย์ ก็ย่อมเป็นผลดีต่อโรงเรียนเช่นเพราะเพราะผู้ที่พบเห็น ได้ยินคำพูดหรือเห็นถึงพฤติกรรมเขาจะชื่นชม ตัวนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และถามถึงว่าเรียนอยู่ที่ใดด้วย จึงเป็นการสร้างชื่อเสียงของโรงเรียนทางหนึ่งด้วย

๓) การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ ๔) การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ๕) ความซื่อสัตย์สุจริต ก็สร้างเสียงให้กับโรงเรียนเช่นเดียวกับ การพูดยาไพเราะ เพราะผู้ที่พบเห็นย่อมถามถึงครูผู้สอน โรงเรียน เช่นกัน

๔.๒.๓ กิจกรรมที่ส่งผลต่อชุมชน

๑) การไม่ทำร้ายสัตว์หรือรังแกเพื่อน

การไม่ทำร้ายสัตว์และรังแกเพื่อน เกิดผลดีต่อชุมชนคือทำให้ชุมชนได้รับความสงบ เรียบร้อย ไม่เกิดการทะเลาะวิวาท เพราะบางทีการที่นักเรียนทะเลาะกัน หรือนักเรียนรังแก

^{๑๑} สัมภาษณ์ นายจรินทร์ เฉลิมเกียรติภักดี, ครูโรงเรียนกุสุมาวดี, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

สุนัขก็กลายเป็นเรื่องน้ำผึ้งหยดเดียวได้ ทำให้เหตุการณ์ลามไปถึงผู้ใหญ่ได้ ดังนั้นการที่นักเรียนเป็นคนดีมีเมตตาไม่ทำร้ายสัตว์ และรังแกเพื่อนจึงทำให้เกิดความสงบสุขกับชุมชน

๒) การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การจัดกิจกรรมวันสำคัญทาง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทำให้นักเรียน และโรงเรียนได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้นกันมากยิ่งขึ้น

๓) การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา และ๔) การทำบุญตักบาตร

การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา และการทำบุญตักบาตรก็เป็นการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน เพราะโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมกิจกรรมเสมอ

๔) ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล เป็นผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจในภาระงาน เข้าใจหน้าที่บทบาท กิจกรรมต่าง ๆ

๕) ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นการสร้างความสงบให้กับชุมชนเพราะชุมชนจะปราศจากการลักขโมย ไม่ปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริต เมื่อมีของใครหายก็ได้คืน เนื่องจากนักเรียนถูกปลูกฝังที่โรงเรียนว่าจะต้องนำไปคืนเจ้าของ เพราะไม่ใช่ของๆ ตอน จึงส่งผลให้ชุมชนเกิดความสงบสุข^{๑๒}

๔.๒.๔ กิจกรรมที่ส่งผลต่อประเทศชาติ

การเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การไม่ทำร้ายสัตว์ หรือรังแกเพื่อน การแนะนำสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อเพื่อนๆ การรู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ และความซื่อสัตย์สุจริต

การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนความศรัทธายึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย จึงถือได้ว่าเป็นภาระหน้าที่ของคนไทยทุกคน ดังนั้นการที่นักเรียนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นการปลูกฝังเยาวชนที่ดีของชาติ ต่อไป^{๑๓}

^{๑๒} สัมภาษณ์ นางจุติมา บัวใหญ่รักษา ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์นายบุญเปล่ง ทองภูบาล , ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖, ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

แนวทางการบริหารกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียนกุสว้างสามัคคี เป็นการนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียน โดยใช้หลักพุทธธรรม ในการสร้างฐานความรู้ สร้างฐานของความดีงามให้แก่ผู้เรียน มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนกุสว้างสามัคคี จึงเน้นการพัฒนาพร้อมกันในทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านปัญญา สังคม จิตใจและร่างกาย อย่างไม่แยกส่วนการศึกษาแนวพุทธ คือการเรียนรู้ความจริงของธรรมชาติ ธรรมชาติ แล้วพัฒนาคนบนฐานของธรรมชาติ ซึ่งชีวิตของมนุษย์ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งกายภาพ
๒. ด้านสังคมโดยการรับรู้ การดู การฟัง ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ
๓. ด้านปัญญา คือความรู้ ความเข้าใจต่อสิ่งที่สัมพันธ์ด้วย

หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมสู่วิถีแห่งการเรียนรู้

๑. การบูรณาการพุทธธรรม สู่การจัดการเรียนรู้ และปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เพื่อนำสู่การเรียนรู้ ความเข้าใจ ความจริง
- ๒.การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- ๓.ประสานความร่วมมือ ทั้งทางวัด คณะสงฆ์ และชุมชนในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ

แนวการดำเนินงานโรงเรียนกุสว้างสามัคคี

การดำเนินงานโรงเรียนกุสว้างสามัคคี พัฒนาผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมในโรงเรียนควบคู่กันไปกับการบูรณาการบนวิถีการดำเนินชีวิตธรรมดาที่ส่งเสริมการพัฒนาได้แก่ การประพฤติปฏิบัติที่ดี ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างรู้เท่าทัน ในลักษณะที่ก่อประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

ตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนกุสว้างสามัคคี

บุคลิกลักษณะที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนและครู การบริหารการจัดระบบบริหาร และระบบหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกายภาพและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล ที่บูรณาการหลักพุทธธรรม การจัดบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่ส่งเสริมการสอนให้รู้ ทำให้อู อยู่ให้เห็น ในกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตประจำวันและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

การพัฒนาผู้เรียนอย่างบูรณาการ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และ
ด้านปัญญา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม การแสดงออกที่เหมาะสม
สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

๒. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีคุณลักษณะตามหลักพุทธธรรม

๓. เพื่อส่งเสริมให้คณะครู มีความรู้ ความเข้าใจมีวิถีชีวิตสอดคล้องกับหลักหลัก
พุทธธรรม

๔. พัฒนาการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงานโรงเรียนคู่สว่างสามัคคี

๕. ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อลักษณะโรงเรียนคู่สว่างสามัคคี

๖. พัฒนาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

๗. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน

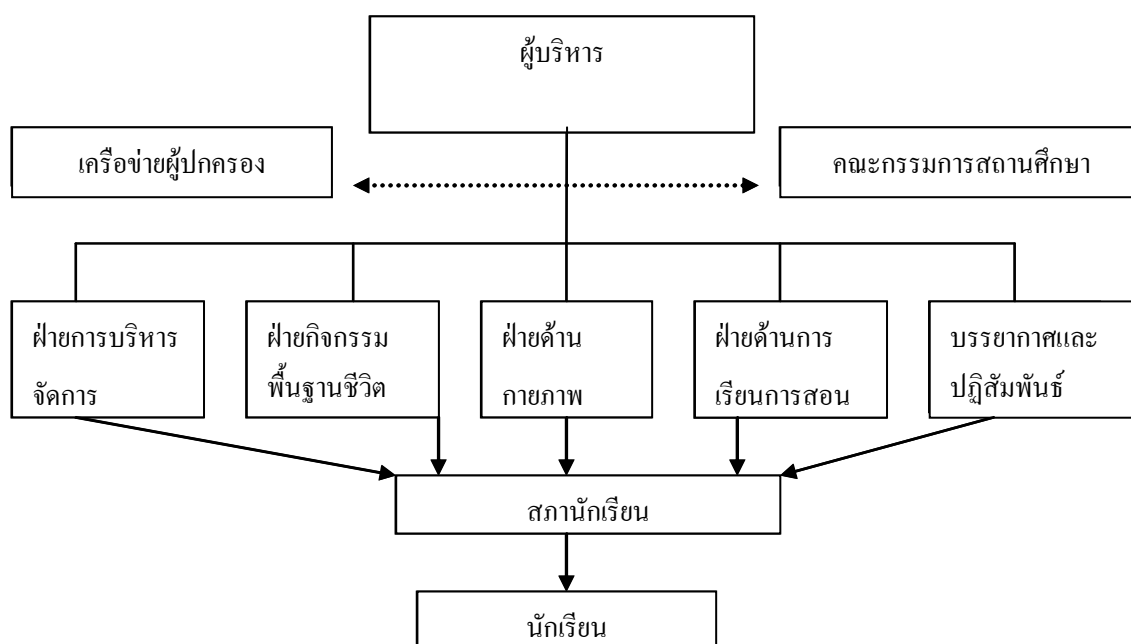
การดำเนินงาน

การดำเนินโครงการโรงเรียนคู่สว่างสามัคคีได้ยึดหลักและแนวทางของ
กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกรอบในการพัฒนา คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้าน
กระบวนการเรียนการสอน ด้านกายภาพ ด้านผู้เรียน ด้านชุมชน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

๑. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง
ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจเจตนารมณ์ หลักการและแนวทางในการดำเนินกิจกรรม

๒. กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการ ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนกู่สว่างสามัคคี

แผนภาพที่ ๒ โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนกู่สว่างสามัคคี

๓. แต่งตั้งทีมงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ มอบหมายภารกิจ หน้าที่บทบาทในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ฝ่ายด้านการบริหารจัดการ ฝ่ายด้านกิจกรรมพื้นฐาน ฝ่ายด้านการเรียนการสอน ฝ่ายด้านกายภาพ ฝ่ายด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

ผู้บริหาร มีหน้าที่บทบาท ดังนี้

๑. จัดประชุมวางแผนการดำเนินงาน สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง
๒. เอื้ออำนวยบริการแก้ปัญหาอุปสรรค
๓. สนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน
๔. ควบคุม นิเทศ กำกับติดตาม ให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

คณะกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่บทบาท ดังนี้

๑. เสนอแนะ ให้ความคิดเห็นในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ
๒. ร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน
๓. ร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดหางบประมาณ สื่อ

วัสดุ อุปกรณ์

๔. ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้ ความเข้าใจต่อสาธารณชน

เครือข่ายผู้ปกครอง มีหน้าที่บทบาท ดังนี้

๑. ร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย
๒. ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
๓. ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน

ฝ่ายด้านการบริหารจัดการ มีหน้าที่บทบาทและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง สภานักเรียน
๒. กำหนดโครงสร้างการบริหาร หน้าที่บทบาทผู้รับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง
๓. กำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
๔. ประสานงาน อำนาจความสะดวก ให้บริการฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินงาน

อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๕. จัดซื้อจัดหา สนับสนุนงบประมาณ สื่อวัสดุอุปกรณ์
๖. ควบคุม นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงาน
๗. วัดผลประเมินผลโครงการ
๘. สรุปรายงานผล เสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุง

ฝ่ายกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต มีหน้าที่และการดำเนินงาน ดังนี้

๑. กำหนดออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การดำเนินกิจกรรม

ดังนี้

๑) คณะครู นักเรียนร่วมกันออกกฎ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติ การควบคุม กำกับพฤติกรรมนักเรียน เพื่อฝึกปฏิบัติให้นักเรียนรู้กฎระเบียบ กติกาของสังคม

๒) กิจกรรมกราบพระ ไหว้พระ สวดสัตตอนเช้า เมื่อนักเรียนมาถึงโรงเรียนจะกราบพระที่ศาลาพระ หรือที่เสาธงชาติ น้อมสวดสัต สวดสัตคุณครู เพื่อปลูกฝังความรัก ความสามัคคี ความอ่อนน้อมถ่อมตน รวมทั้งพัฒนาสติ สมาธิแก่นักเรียน

๓) กิจกรรมเขตรับผิดชอบ โดยแบ่งเขตรับผิดชอบบริเวณและห้องต่าง ๆ ให้นักเรียนทำความสะอาด เก็บขยะ กวาดใบไม้ ถาด ถอนหญ้า จัดให้มีหัวหน้าประเมินผล การปฏิบัติงานและรายงานผลการปฏิบัติงานหลังเข้าแถวเคารพธงชาติ

๔) กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ ร้องเพลงสวดติมหาราชา เพื่อฝึกสติ สมาธิแก่นักเรียน

๕) กิจกรรมอบรมนักเรียน ช่วงเช้าแถวเคารพธงชาติ ช่วงพักกลางวัน โดยผู้บริหาร ครูเวร หัวหน้านักเรียนอบรม ชี้นำ แก่ไขพฤติกรรมนักเรียน รวมทั้งนำข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ มานำเสนอให้กับนักเรียนเพื่อสร้างจิตสำนึก ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน

๖) กิจกรรมพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหารกลางวัน โดยให้นั่งสมาธิรอเพื่อนที่ยังดักอาหารไม่เสร็จ เมื่อพร้อมแล้วกล่าวบทบูชาคุณของข้าวพร้อม ๆ กัน เพื่อให้กินเป็น กินอย่างมีสติ มีปัญญารู้เข้าใจ

๗) กิจกรรมเข้าแถวสวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่เมตตาช่วงพักกลางวัน โดยให้นักเรียนกราบพระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ แผ่เมตตา เสร็จแล้วนักเรียนเล่านิทานคุณธรรมจากการแต่งเอง หรือจากการอ่านจากห้องสมุด กิจกรรมเชิดหุ่น กิจกรรมอ่านหนังสือ ประมาณ ๑๕ นาที โดยสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนแต่ละกิจกรรมในแต่ละวัน เพื่อปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างปัญญาแก่นักเรียน

๘) กิจกรรมสวดมนต์สรภัญญะทุกเย็นวันศุกร์สุดสัปดาห์ โดยครูผู้รับผิดชอบโครงการจะควบคุมดูแล รวมทั้งอบรมนักเรียน และให้ข้อคิดต่าง ๆ

๙) กิจกรรมวันสำคัญทางพุทธศาสนาและพระมหากษัตริย์ โดยนำนักเรียนไปทำกิจกรรมที่วัดตามพิธีกรรมทางศาสนา ร่วมทำบุญ ร่วมพัฒนาและช่วยงานวัดตามโอกาสอันสมควร ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้น

๑๐) จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมทัศนศึกษาสานสัมพันธ์เครือข่ายผู้ปกครอง กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ กิจกรรมช่วยเหลืองานพิธีต่าง ๆ ในชุมชน เช่น งานอุปสมบท งานฉาปนกิจศพ งานกลืนผ้าป่า กิจกรรมปลูกป่า ปล่อยปลา เป็นต้น

๑๑) กิจกรรมจิตสาธารณะ ได้แก่ เก็บขยะในชุมชน วัด อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

๑๒) กิจกรรมฝากเงินกับครูประจำชั้น

๔. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ฝ่ายด้านการเรียนการสอน มีหน้าที่และการดำเนินงาน ดังนี้

๑. พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่สะท้อนหลักพุทธธรรม

๒. จัดให้มีพระสงฆ์สอนวิชาพระพุทธศาสนาในทุกวันอังคาร ตลอดปีการศึกษา

๓. ร่วมจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาและพระมหากษัตริย์ เช่น วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษาโดยประสานความร่วมมือกับทางวัด

๔. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

ฝ่ายด้านสภาพแวดล้อม มีหน้าที่และการดำเนิน ดังนี้

๑. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ด้านหน้า ด้านหลังอาคารเรียน และบริเวณ จัดสร้างเรือนเพาะชำ ปลูกกล้วยไม้ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ดูสดชื่น งดงามตา นำพาให้จิตใจสงบเย็น

๒. จัดทำป้ายพุทธสุภาษิต ป้ายคำขวัญ คติ ข้อเตือนใจต่าง ๆ ติดตามอาคารเรียน อาคารประกอบ และบริเวณ เพื่อพัฒนาศีล และปัญญา

๓. ปรับปรุงศาลาพระพุทธรูปเทพื้นโดยรอบ เพื่อสะดวกต่อการกราบไหว้ สร้างเสาชิงช้าใหม่ โดยด้านขวาประดิษฐานพระพุทธรูป ด้านซ้ายตั้งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และประดับธงศาสนา และธงพระมหากษัตริย์ไว้ด้านหลังพระพุทธรูป และพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๔. จัดให้มีห้องพุทธศาสนา ตั้งโต๊ะหมู่บูชา จัดบรรยากาศให้สะอาดเรียบร้อย เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๕. จัดตกแต่งห้องพิเศษต่าง ๆ ให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการใช้ประโยชน์

ฝ่ายบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ มีหน้าที่และการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาปลูกฝังนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน และเสริมสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน โดยจัดกิจกรรมในช่วง เวลา ๑๒.๒๐ - ๑๓.๐๐ ทุกวันหมุนเวียนกันไป และมอบหมายงานที่เสร็จไม่ทัน และการฝึกฝนเพิ่มเติมให้เป็นการบ้านได้แก่

๑.๑ กิจกรรมคำพังเพย มีการดำเนินกิจกรรม คือ ให้นักเรียนค้นคว้าหา คำพังเพย ท่องจำคำพังเพย ประกวดแข่งขันท่องคำพังเพย และมอบรางวัลผู้ชนะเลิศแต่ละระดับ

๑.๒ กิจกรรมวางทูกงานอ่านทุกคน มีการดำเนินกิจกรรม คือ ให้นักเรียนเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือ แล้วสรุปย่อความลงในแบบบันทึกการอ่าน และนำเสนอผลการอ่านหน้าชั้น(หน้าอาคารเรียนที่จัดกิจกรรม) จนครบทุกคน นักเรียนซักถามข้อสงสัย ครูแนะนำเพิ่มเติม

๑.๓ กิจกรรมนิทานคุณธรรม มีการดำเนินกิจกรรมคือ ให้นักเรียนอ่านหนังสือนิทานคุณธรรม แล้วเล่าให้เพื่อนฟังจนครบทุกคน แล้วให้นักเรียนแต่งนิทานด้วยความคิดสร้างสรรค์ของตนเองโดยใช้ชื่อเรื่องจากคำพังเพย แล้วนำเสนอผลงาน

๑.๔ กิจกรรมเรียงความ มีการดำเนินกิจกรรมคือ ให้นักเรียนเรียงความ โดยครูกำหนดหัวข้อให้ เช่นเรื่อง แม่ ภาวะโลกร้อน คุณครูของฉัน เป็นต้น นักเรียนนำเสนอ ครูตรวจผลงาน แนะนำข้อบกพร่อง

๑.๕ กิจกรรมทำหนังสือเล่มเล็ก มีการดำเนินกิจกรรม คือ ให้นักเรียนจัดทำหนังสือเล่มเล็ก โดยนำนิทานที่แต่งในกิจกรรมแต่งนิทานมาทำหนังสือเล่มเล็ก แล้วนำเสนอผลงาน จัดกิจกรรมประกวดหนังสือเล่มเล็ก และมอบรางวัลผู้ชนะ

๑.๖ กิจกรรมเชิดหุ่น มีการดำเนินกิจกรรมคือ นักเรียนนำตัวละครจากนิทานที่อ่านจากห้องสมุด หรือที่แต่งเอง มาทำตัวหุ่นเชิด แล้วจัดกิจกรรมเชิดหุ่น

๒. จัดกิจกรรมประกวดมารยาท การกราบ การไหว้ตามแบบแผนวัฒนธรรมไทย

๓. อบรมสั่งสอนให้นักเรียนสวดสีกันตอนเช้า พี่ไหว่น้อง สวดสิดครูผู้ปกครอง

๔. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน

๔.๓ สรุปแนวทางการบริหารกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรมนักเรียน ของผู้บริหารและครูโรงเรียนกุ่งสว่างสามัคคี อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

การบริหารโรงเรียนกุ่งสว่างสามัคคี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในโครงการต่างๆ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง กำหนดให้เป็นฝ่ายกิจกรรมพื้นฐานชีวิต เช่น คณะครู นักเรียน ร่วมกันออกกฎข้อบังคับเป็นกรอบในการปฏิบัติ ควบคุมกำกับนักเรียน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม

ผลการดำเนินการ ในด้านหลักสูตรสนับสนุนให้เยาวชน ได้ใกล้ชิดกับพระศาสนา ได้เรียนรู้หลักศาสนพิธีที่ถูกต้อง จัดปายพุทธศาสนสุภาษิต ฟังนิทานเสริมคุณธรรม ทำให้นักเรียนรู้จักบาปบุญคุณโทษ มีความประพฤติดีงาม จึงนับว่าส่งเสริมศีลธรรมแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี